

„culmineret“, thi jeg bruger ikke saadanne fremme Ord, men jeg sagde, at Paastanden fra den ærede Rigsdagsmands Side denne Gang var blevet endnu videre, idet han sluttede sit Foredrag med at sige, at dersom den lovgivende Magt gav en Lov i den Retning, som han meente her var antydet, kunde man komme i det Tilfælde, at Domstolene kom til at afgjøre det Spørgsmaal, om der ikke var en Strid mellem en saadan Lov og Grundloven. Det var det den ærede Rigsdagsmand sagde, og det var disse Ytringer, der bevægede mig til overhovedet at forlange Ordet i denne Sag. Slige Ytringer kan jeg ikke lade henstaae, thi det vilde efter min fulde Overbeviisning være Dødsstødet for vor Forfatning, dersom det blev antaget, at Domstolene ved at erklære: den Lov er ikke overeensstemmende med en Paragraph i Grundloven, kunde tilintetgjøre Loven. Det lader sig ikke gjøre, man raisonneere saa paa sin juridiske Maade, som man vil. Naar den ærede Rigsdagsmand talte om, at der kunde være saadanne Stemninger paa Rigsdagen, og at vi tilfældigviis kunde have en saadan Regjering, der vilde gaae hen og give en Lov, som var stridende mod Grundloven, hvorfor vil den ærede Rigsdagsmand da ikke see, at vi kunne sige: at der kunde være saadanne Stemninger hos Domstolene, at de ikke vilde have en Sag afgjort i den Retning, som den lovgivende Magt vilde have den. Jeg veed nok, det ansees for forargeligt, naar man her vil betragte Domstolene som noget Menneſteligt og deres Medlemmer som Menneſter; det ryfter Gemhytterne, naar man her kommer til at tale om, at Domstolene kunne tage fejl, men jeg skal aldrig vige tilbage fra at udtale det; de Mænd, der beklæde Domstolene, ere Menneſter, som den lovgivende Magts Medlemmer, de staae ikke høiere, de have ikk større Nærværelsesfølelse, de have ikke større Kundskab, de have ikke stærkere og fastere Charakterer. For ikke at misforstaaes, vil jeg sige, at hermed menes naturligviis ingenſomhelst enkelte Personer, men her menes Statsmagterne ligeoverfor hinanden. Jeg vil altsaa sige, at naar det kan forudsættes, at der kunde komme en Tid, hvor en saadan Stemning gjorde sig gjældende i Folkethinget, i Landstthinget, hos Re-

gjeringen, hos Kongen, at man vilde give en Lov, der stred mod Grundloven, kan det da ikke endnu snarere tænkes, at de enkelte Mænd, hvoraf Domstolene bestaae, eller, for her at sige det, Høiesteret, ogsaa kunde komme til at lide under det menneskelige Tryk og lade sig bestemme af Stemninger — den er ikke mere hævet derover end vi Andre. Naar man vil læse Forhandlingerne i den grundlovgivende Rigsforsamling, vil man ogsaa see, at det netop var et saadant Spørgsmaal, hvorom det dreiede sig, da denne Sag der diskuteredes. Lad os holde os til det, der foreligger. Naar den lovgivende Magt bestemmer Afsløsning af et eller andet Eiendomsforhold og bestemmer, hvorledes Erstatning skal gives for at være fuld Erstatning, saa er det altsaa de Herrer's Mening, at naar en Statsborger antager, at han i det enkelte Tilfælde ved denne Afgjørelsesmaade ikke har erholdt fuld Erstatning for sin Eiendom, skal han kunne gaae til Domstolene, og disse skulle kunne sige: Grundlovens Bud er overtraadt, paa den Maade er der ikke tilflydt Dig fuld Erstatning, denne Lov kan derfor ikke gjælde. Jeg vilde som sagt ansee det for en Ulykke og for en Tilintetgjørelse af vor hele Forfatning, dersom det virkelig forholdt sig saa, og dersom det kom til Udførelse. Hvad der blev sagt om at holde sig for god og andet Saadant, da blev dertil føiet „næsten“, men jeg skal ikke have videre imod, om dette „næsten“ var bleven ubeladt. — Da jeg anseer dette for en alvorlig Sag, saa er det min fulde Overbeviisning, at naar saadanne Paastande komme frem, bør de møde Modsigelse; thi jeg kan ikke erkjende, at Domstolene bestaae af Guder, medens den lovgivende Magt bestaaer af Menneſter, der ere menneskelige Svagheder underkastede. Forudsætter man, at den Tid noogensinde kunde komme, da Lovgivningsmagten kunde blive enig om ved simpel Lov at paahyde Noget, der stred mod Grundloven, antager man Muligheden deraf, uagtet alle de Forebyggelsesmidler, som findes derimod, saa maa man ogsaa forudsætte den samme Mulighed hos Domstolene. Man kan ikke opstille dem og sige: der alene er Nærværelighed at finde, der alene vil det Rigtige faae sit Udtryk. Jeg vil ikke engang give den ærede